

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น
A STUDY OF MANAGEMENT COMPONENTS TOWARDS THE EXCELLENCE
OF PRIVATE SCHOOLS IN KHON KAEN PROVINCE

พรนภา พูนสวัสดิ์ (Pornnapa Poonsawat) ^{1*}

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹ Student of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Faculty of Education,
Khon Kaen University

* Corresponding Author E-mail: aupoonsawat@gmail.com

รับต้นฉบับ 31 พฤษภาคม 2563 ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 25 สิงหาคม 2563 ลงตีพิมพ์ 30 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร (documentary research) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น และศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ร่วมกับการใช้หลักการตีความ (interpretive analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตรวจสอบยืนยันข้อมูลด้วยวิธีการประเมินตามกระบวนการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิและปรับตามข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์กร พบว่า ผู้บริหารกำหนดทิศทางนโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมโรงเรียน มุ่งเน้นด้านวิชาการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ยึดหยุ่นตามบริบทของสังคมไทย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT ที่กำหนดทิศทางของโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผู้บริหารมีการจัดหลักสูตรการเรียนที่มีความโดดเด่นและหลากหลาย ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน ประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า ผู้บริหารจัดทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอพร้อมต่อการใช้งาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ

เครือข่ายโรงเรียนเอกชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน 5) การมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม สร้างความมั่นคงในอาชีพมีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ พบว่า โรงเรียนมีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ กำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ และ 7) ผลลัพธ์ พบว่า ผู้บริหารมีระบบการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ ส่งผลต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหาร, ความเป็นเลิศ, โรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

This research aimed to study the management component towards excellence of private schools in Khon Kaen province. This research is qualitative research. There are methods of conducting research, including 1) documentary research 2) in-depth interview. There are 5 experts in educational management of the private schools in Khon Kaen province, consisting of President of Khon Kaen private school administrators association, Director of Private Education Promotion Group and educational supervisors in Khon Kaen provincial education office. Research tools are the semi-structural interview form. Check the quality of the interview test by checking the validity by experts. The data analysis of content analysis in combined with interpretive analysis and inductive conclusion. The data processing using triangulation method. The information using the method of evaluation according to the expert reference process and adjust according to the recommendations.

The research conclusion to a study of administrative components towards excellence of private schools in Khon Kaen province consisted of 7 components: 1) The organization found that administrators set the direction, policy, vision, school values. Focus on academics in improving the quality of learners to keep up with the changing situations. Flexible in the context of Thai society by focusing on the participation of personnel. 2) Strategic planning shows that management has a strategic planning process using SWOT analysis by setting in the direction of the school, according to the target group receiving the benefits Systematic operation planning for all parties to participate. 3) Focusing on learner stakeholders found that management has a unique and diverse curriculum that responds to learners' interests. Assess student satisfaction and commitment parents and stakeholders. 4) Measurement, analysis and knowledge management found that management provides sufficient quality information and technology resources to be ready for use. There is a learning exchange with a network of private schools and external agencies to promote and support the development of the educational quality to the excellence of the school. 5) Focusing on personnel, it is found that executives continuously promote the development of human potential. Focus on teamwork, build stability in the profession with a concrete performance appraisal system for personnel. 6) In focusing on practice, it is found that the school has a system and mechanism for achieving objectives supervise, monitor, evaluate the performance,

improve, and strive for quality success. 7) Results show that administrators have an efficient educational management system, resulting in students to have quality standards and strive for excellence. All relevant parties are satisfied. Affecting the stability and reputation of the school.

Keywords: Management, Excellence, Private School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้านเพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ ความมั่นคงของประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่งสำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย เป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based Society) และเศรษฐกิจองค์ความรู้ (Knowledge based Economy) ซึ่งส่งผลทำให้การบริหารจัดการศึกษาไทย ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่น ตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้น กระบวนการบริหารจัดการซึ่งต้องปรับเปลี่ยน และพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการองค์กรเกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 มุ่งเน้นยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทำให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

ความเป็นเลิศของโรงเรียนเป็นการพัฒนาด้านคุณภาพของโรงเรียน ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากลตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcom Baldrige National Quality Award: MBNQA) โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเป็นเลิศ เป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น โรงเรียนเพอริเวอร์ (Pearl River School District) แห่งรัฐนิวยอร์กและมหาวิทยาลัยวิสคอนซินแห่งรัฐวิสคอนซิน ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูง ต่อมาประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ให้เกิดผลสำเร็จ อาทิ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮองกง และไทย ประเทศไทยได้นำมาปรับใช้ในการศึกษา เรียกว่า เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award) มีสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ภายใต้การบริหารจัดการของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือเผยแพร่สนับสนุนและผลักดันให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคผลผลิต การบริหารและทางด้านการศึกษา โดยให้นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทยไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการ ไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งโชติช่วง พันธ์เวช (2551) ได้กล่าวว่าโรงเรียนเอกชน มีบทบาทสำคัญช่วยในการแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบของภาครัฐตลอดมาอย่างต่อเนื่อง

การที่โรงเรียนเอกชนจะอยู่รอดได้นั้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นจะต้องจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่ง กนกวรรณ ภูเขาแก้ว (2557) ได้เสนอแนะไว้ว่าหลักในการบริหารจัดการนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารเป็นสำคัญ ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่ดีในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาในการทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารที่มีทักษะในการดำเนินการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการปฏิบัติงาน จึงเปรียบเสมือนเป็นหลักชัยของการดำเนินงานต่าง ๆ

ผู้บริหารโรงเรียนจะนำความสำเร็จและเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษาให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา การสร้างคุณภาพการศึกษาจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่วนรวม ดังนั้น โรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการย่อมก่อให้เกิดมิติแห่งความเป็นเลิศในระบบการจัดการศึกษายุคใหม่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่าง ดำเนินการเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรใดในที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ให้เกิดการพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการองค์การซึ่งการทำให้เป็นโรงเรียนมีคุณภาพก้าวสู่ความเป็นเลิศ (จิตราภรณ์ สามไชย, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องมิวัสัยทัศน์ กว้างไกล กำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมสามารถจัดระบบการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นระบบโดยเฉพาะการพิจารณาจากองค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประเทศไทย (Thailand Quality Award) ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาส่งผลให้ไปสู่ความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ได้รับผลกระทบจากการลดลงของจำนวนประชากรวัยเรียน การขาดอัตรากำลังเนื่องจากครูลาออกไปสอบบรรจุในโรงเรียนรัฐบาล การแข่งขันระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง ด้วยเหตุที่ผู้ปกครองล้วนเห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน ดังนั้น โรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นจุดขายและเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนยังคงดำเนินกิจการอยู่ได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ปกครอง

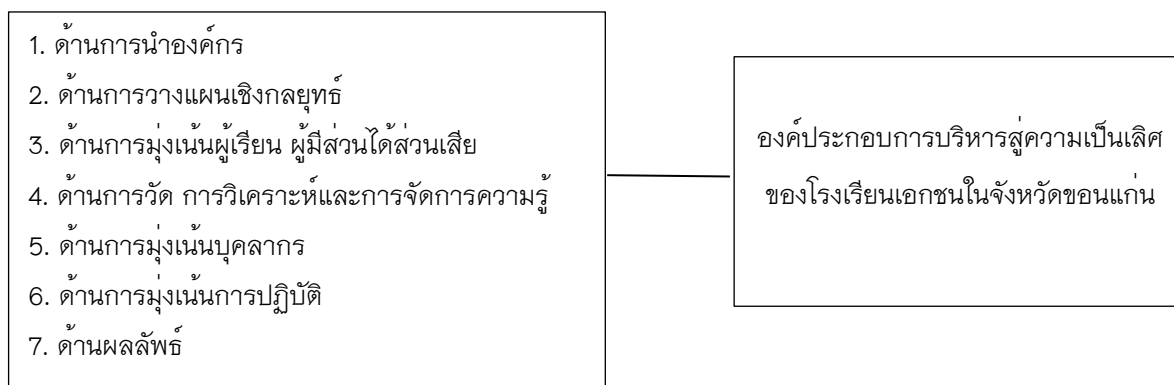
จากความสำคัญที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลงานที่เป็นเลิศ เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการและการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อความคงอยู่ของโรงเรียนเอกชนและสร้างความสามารถในการแข่งขันในเวทีการพัฒนาคุณภาพทั้งในระดับชาติและระดับสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2561-2562 (Thailand Quality Award: TQA) โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร (documentary research) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ การบริหารคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ร่วมกับการใช้หลักการตีความ (interpretive analysis) แล้วนำมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive)

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน 3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 คน 4) ศึกษาพิเศษสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน ดำเนินการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนข้อคำถามถูกต้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น 2) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น โดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกคือมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการคุณภาพในโรงเรียนเอกชน 3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกคือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีผลงานในด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารคุณภาพในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 15 ปี และโรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม 4)ศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น โดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกคือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 1) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อคำถามให้ครอบคลุม เนื้อหาครบถ้วนข้อคำถามถูกต้องเหมาะสม 2) ตรวจสอบยืนยันข้อมูลด้วยวิธีการประเมินตามกระบวนการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิและปรับตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการใช้หลักการตีความ (Interpretive Analysis) สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัยและ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิต่างบุคคล ต่างเวลา และต่างสถานที่ จัดหมวดหมู่ข้อมูล ตามประเด็นของการศึกษาที่กำหนดและเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล หลังจากนั้นทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ตามกรอบแนวคิด ตรวจสอบองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (methodological triangulation) ด้วยวิธีการประเมินตามกระบวนการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิและปรับตามข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การนำองค์กร ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารกำหนดทิศทางนโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร 2) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำงานทั้งในด้านวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณครูและการศึกษาต่อโดยกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 3) ผู้บริหารนำวิสัยทัศน์ ค่านิยมสู่การปฏิบัติผ่านโครงการ กิจกรรม และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและให้ความสำคัญต่อค่านิยมแก่ผู้เรียนด้านวิชาการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดหลักธรรมาภิบาล มีระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) 6) ผู้บริหารมีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับบุคลากรทุกคนทั่วทั้งโรงเรียน 7) ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมและให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT โดยทิศทางของสถานศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ 2) ผู้บริหารให้ทุกฝ่ายมี

ส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนอย่างชัดเจน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 4) จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการ มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีการประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ผู้บริหารจัดหลักสูตรการเรียนที่มีความหลากหลาย ตามความสนใจของผู้เรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมและนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารนำผลความก้าวหน้าของนักเรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู 5) ผู้บริหารส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อทราบข้อมูลป้อนกลับและนำมาวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีการกำหนดการวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุงผลการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารมีวิธีการวิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีเพียงพอพร้อมต่อการใช้งาน 4) ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายโรงเรียนเพื่อกำหนดการวางแผนการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สร้างความผูกพัน ความสามัคคีและร่วมพัฒนาโรงเรียนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 2) ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากร เพื่อปรับปรุงพัฒนาและสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาตามบริบทของผู้เรียน 3) ผู้บริหารมีการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรต่อบรรยากาศภายในโรงเรียนและความผูกพันต่อโรงเรียน 4) ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม

องค์ประกอบที่ 6 การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารใช้ระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) ในการวิเคราะห์การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน 2) มีระบบการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 3) โรงเรียนมีระบบและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความเป็นเลิศตามศักยภาพของผู้เรียน 4) โรงเรียนมีระบบพัฒนาบุคลากร นิเทศ ติดตาม เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 5) โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันต่อการใช้งาน 6) ผู้บริหารมีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ปกครองต่อการให้บริการทางด้านการศึกษาของโรงเรียน 3) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร

อภิปรายผล

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินการตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจของโรงเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้บุคลากรมุ่งเน้นที่เป้าหมาย โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

ด้วยระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) กำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานสื่อสารแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการพัฒนาด้านวิชาการคุณภาพผู้เรียนให้ทันความก้าวหน้า ผู้บริหารมีการสร้างความผูกพันกับบุคลากรทุกคนและกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารเชิงบวกและสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการบริหารดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ ให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากจากการนำองค์ความรู้สำคัญต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์กร เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นทั้งผู้นำทางความคิด ผู้นำทางวิชาการและผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและมีศักยภาพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่คุณภาพระดับสากล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นุชนรา รัตนศิริประภา (2557) เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สมรรถนะหลักสมรรถนะประจำสายงานและสมรรถนะย่อยคือการบริการที่ดีการพัฒนาตนเองการสื่อสารและการจูงใจและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนั้น หากผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบในการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างชัดเจน มีกลยุทธ์การบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานระดับสากล และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานบริหารย่อมส่งผลต่อการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ให้มีประสิทธิภาพสูง ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์แบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Eggleston, Gibbons, และ Vera (2007) ศึกษาเรื่องรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยรีชแลนด์ (Richland College Performance Excellence Model) โดยใช้เกณฑ์การจัดการศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Malcolm Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) พบว่า ทีมนำองค์กรใช้ระบบการวางแผนกลยุทธ์ วิธีดำเนินการการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม เป้าหมาย และวิธีดำเนินการแนวทางการดำเนินงานการเรียนรู้ การบูรณาการที่ประสบความสำเร็จท้าทายและเป็นโอกาสในการปรับปรุงพัฒนาอันจะเป็นแนวทางให้คนอื่นนำรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศไปปรับใช้ได้

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบวางแผนการดำเนินงานที่เน้นรูปธรรมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยโรงเรียนมีการทบทวนวิสัยทัศน์และเป้าหมายใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT เป็นกลไกสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์แบบระยะ 3 ปี และแผนระยะสั้น 1 ปี (แผนปฏิบัติการประจำปี) โดยยึดทิศทางของสถานศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ กำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนอย่างชัดเจน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ มีคณะกรรมการในการตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากแผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องกับนโยบายในระดับต่าง ๆ และความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานและจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ราตรี ศรีไพรวรรณ (2555) พบว่า 1) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ กลยุทธ์ของโรงเรียนมีแนวโน้มเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดทำกลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โรงเรียนนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยดำเนินการแปลงวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติ

งานระยะสั้นและระยะยาว และโรงเรียนมีการถ่ายทอดแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ คือโรงเรียนมีการจัดทรัพยากรด้านการเงินและด้านอื่น ๆ อย่างเพียงพอ

3. ด้านการเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผู้บริหารมีการจัดระบบการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน คล่องตัวในการทำงาน กำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับครู นักเรียน เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ค่านิยมของโรงเรียน จัดหลักสูตรการเรียนที่มีความโดดเด่นและหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน และผู้ปกครองที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำข้อมูลมาวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากจากการบริหารจัดการภายในโรงเรียนมีความคล่องตัว ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเปลี่ยนแปลง และยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำให้สามารถลดเวลาและต้นทุนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพร รินทะ (2554) ที่พบว่า การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็น องค์ประกอบการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการมี ส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงและสร้างวาทกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายสูงสุดของโรงเรียนเป็นที่พึงพอใจของผู้ มีส่วนเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประวิดา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐาน คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า ปัจจัยด้าน นักเรียนสามารถรวมพยานกรรมมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาได้เพราะนักเรียนนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ สำคัญต่อโรงเรียนประถมศึกษาเป็นความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เสริมสร้างและฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้มีเหตุผล มีคุณธรรม มีความประพฤติดีและมีทักษะในการเรียนต่อไป

4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานประจำปีตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศที่เป็นระบบพร้อมใช้งานมีการวิเคราะห์ทบทวนข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ติดต่อประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนเอกชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างสรรค์นวัตกรรมเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพื่อ เผยแพร่ผลงานแก่บุคคลภายในและภายนอกองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากจากการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความ พร้อมในการปฏิบัติทำให้โรงเรียนมีการจัดการที่มีประสิทธิผล สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมีคุณภาพพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศและก้าวสู่การเป็นพลโลก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพิมล ธรรมสาร (2554) พบว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่มุ่งให้บุคลากร สามารถกำหนดความรู้ แสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้จัดเก็บความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันทั้งในและ ภายนอกองค์กร สอดคล้องกับ Sestapanich (2007) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของ สถานศึกษาเอกชนโดยใช้แนวคิด หลักการของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ พบว่า ระบบบริหารที่มุ่งเน้น ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน องค์ประกอบหลักด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการจัดการสารสนเทศและใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในทุกระดับ 2) สถานศึกษามีการวัด วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน 3) สถานศึกษามีการจัดการความรู้

5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม สร้างความตระหนักในหน้าที่ ที่จะเกื้อหนุนต่อการทำงานทั้งด้านสภาพการทำงาน ความสำเร็จของงานความมั่นคงในอาชีพซึ่งจะส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรทำให้บุคลากรทุ่มเทในการทำงาน ผู้บริหารมีระบบการตรวจประเมินครูที่มีคุณภาพส่งเสริมผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม มีการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากร ให้รางวัลบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรที่ได้รับรางวัลระดับโรงเรียนให้ได้โอกาสนำเสนอและเผยแพร่ผลงานในระดับที่สูงขึ้น บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทุกคนโดยส่งไปอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับครูบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียมยุติธรรม สร้างขวัญกำลังใจและสวัสดิการแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสำเร็จขององค์กรไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่ขึ้นอยู่กับบุคลากรทุกคนในองค์กร การสร้างความผูกพันและความสามัคคีให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานจึงมีความสำคัญ ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ นั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่สร้างความผูกพันของบุคลากรที่จูงใจให้บุคลากรร่วมสร้างสรรค์และร่วมพัฒนาโรงเรียนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศุภลักษณ์ เศษะพานิช (2550) เรื่องการพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน พบว่าองค์ประกอบในการพัฒนาระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศที่สำคัญ คือองค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Greg (1994) พบว่าผู้บริหารระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นและมีความผูกพันกับการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่สร้างความเป็นเลิศให้กับองค์กรคือ การให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล การบริหารบุคลากรเป็นการทบทวนว่าสถานศึกษามีวิธีการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการผลักดันให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาการที่สถานศึกษาใช้ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสนับสนุนแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติตามกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา

6. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติ พบว่า โรงเรียนมีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป แต่ละกลุ่มงานมีการดำเนินงานตามมาตรฐานการปฏิบัติของโรงเรียนมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานขั้นตอนการบริหารคุณภาพ (PDCA) มีระบบการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันต่อการใช้งาน มีเครือข่ายร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข นำข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป ซึ่งในกระบวนการการดำเนินงานระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดุจดาว ศิริวาลัย (2555) เรื่อง แนวทางการนโยบายนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วยส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย ได้แก่ โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการนโยบายนโยบายสู่การปฏิบัติโดยการชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ควรสร้างความตระหนักให้กับผู้ปฏิบัติ ควร

ปรับเปลี่ยนเป้าหมายนโยบายให้มีความยืดหยุ่น จัดทำคู่มือประมวลแบบแผนในการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนแล้วนำสู่ด้านการสื่อสารข้อความโดยควรมีการแจ้งนโยบายก่อนการดำเนินการโดยใช้การสื่อสารแบบสองทาง ผู้บริหารควรมีการสื่อสารข้อความที่ชัดเจนครบถ้วนสมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แนวทางการนำนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติในด้านคุณลักษณะและสมรรถนะ โรงเรียนควรมีลักษณะของการบริหารงานที่เน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ได้แก่ เน้นการประกันคุณภาพ การปฏิรูปครูและการปฏิรูประบบการบริหารโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วม ครูควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลและออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

7. ด้านผลลัพธ์ พบว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายมุ่งเน้นการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ การจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จส่งผลต่อความมั่นคงของโรงเรียน ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารมีการบริหารจัดการโดยยึดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในทุกด้านมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มีกระบวนการนิเทศติดตามทั้งภายในสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับงาน มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศและส่งเสริมความเข้มแข็งของโรงเรียนในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อผลสำเร็จของโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กรรณิการ์ สุขสม (2558) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านวิชาการและด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลทำให้เกิดการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง การแข่งขันดังกล่าวส่งผลให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำโรงเรียนไปสู่ผลลัพธ์อันพึงประสงค์ โดยเฉพาะผลลัพธ์ในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังค่อนข้างสูงกับโรงเรียนเอกชน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลพรรณ จินดาศรี (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริหาร กระบวนการ ด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรส่วนบุคคล ด้านการนำองค์กร ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการวางแผนกลยุทธ์ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระดับความเป็นเลิศแสดงถึงระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงพัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐานโดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่ผลผลิต คือ นักเรียนมีคุณภาพสูงรวมทั้งส่งเสริมให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปสู่ผลสำเร็จ โดยเน้นการปฏิบัติที่เป็นเลิศอันเป็นวิธีทำงานที่เกิดผลงานในลักษณะที่น่าภูมิใจ มีความโดดเด่นเป็นที่พึงพอใจและยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรนำองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 7 องค์ประกอบ ไปพิจารณาใช้ในการบริหารโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะมีประโยชน์ในการอธิบายการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุธม. (2558). ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านวิชาการและด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**, 5(9), 73-88.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์ กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน. กนกวรรณ ภูเขาแก้ว. (2557). **การนำเสนอแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษา สำหรับสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิตราภรณ์ สามไชย. (2561). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- โชติช่วง พันธ์วุธ. (2551). **แม่แบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ SIPPO MODL**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ดุจดาว ศิริวาลย์. (2555). **แนวทางการนำนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นุชนรา รัตนศิริระภา. (2557). **สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal**, 7(3), 507-528.

- ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพิมล หรรษาภิรมย์โชค. (2554). **การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- ราตรี ศรีไพรวรรณ. (2555). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- วิไลพรรณ จินดาศรี. (2560). **ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ศุภลักษณ์ เศษะพานิช. (2550). **การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ศศิพร รินทะ. (2554). **การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- สมกิต บุญยะโพธิ์. (2555). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.**
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. **เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2561-2562 (TQA). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออกจำกัดมหาชน.**
- Eggleston, K. K., Gibbons, M. F., & Vera, F. (2007). What goes around comes around: Using the Malcolm Baldrige Education Criteria for Performance Excellence. *Journal of Applied Research in the Community College*, 14(2), 97-99.
- Greg, B. (1994). *Beyond total quality management: Toward the emerging paradigm*. New York: McGraw-Hill.
- Settapanich, S. (2007). *A development of a school administrative system for excellence of a private school*. Bangkok: Chulalongkorn University.